

Zpráva o realizaci záchranného programu užovky stromové v České republice v roce 2008

V následujícím přehledu jsou uvedeny aktivity, které proběhly v rámci realizace ZP v roce 2008. U jednotlivých opatření je kurzivou uveden plán činností, který byl navržen v realizačním projektu (RP) a v návaznosti je uvedena realizace činností v roce 2008.

3.1 Péče o biotop

3.1.1 Péče o líhniště

RP: V roce 2008 bude založeno 6 nových líhnišť v Poohří a 2 líhniště v Podyjí a bude zajištěna průběžná péče o ně (doplňování substrátu, převrstvení). V Poohří se touto činností zabývá občanské sdružení Zamenis, v Podyjí ji zajistí správa NP Podyjí. Finančně budou tyto akce dotovány z titulu PPK.

Tyto aktivity byly v roce 2008 realizovány dle plánu.

3.1.2 Péče o významné biotopové prvky a migrační koridory

RP: V rámci tohoto opatření bude v roce 2008 probíhat v Poohří a v Podyjí údržba vhodných zídek, prosvětlování břehů toků a vyřezávání náletových dřevin ve významných biotopech užovky stromové. Finančně budou tyto akce dotovány z titulu PPK.

V Poohří proběhlo v roce 2008 očištění cca 7 zídek a prosvětlení břehů Ohře v rámci aktivit občanského sdružení Zamenis. Sdružení od roku 2006 obnovilo a nadále udržuje celkem 24 zídek. Bohužel nedošlo k realizaci rozsáhlejších úprav biotopů s využitím techniky, které měla zajistit firma Naturaservis. Bylo to z důvodu časové tísně – zajištění financí proběhlo příliš pozdě a neposkytlo tak dostatečný časový prostor pro zajištění nutných povolení ani pro realizaci všech plánovaných akcí do stanoveného termínu. S realizací těchto akcí se počítá v roce 2009.

V Podyjí proběhlo čištění zídek a další úpravy biotopu na vinici Šobes, na kterém se podíleli realizátoři ZP Blanka Mikátová a Mojmír Vlašín ve spolupráci s majitelem pozemku Znovín.

3.1.3 Péče o ostatní typy biotopů

RP: V Poohří a Podyjí bude během roku 2008 probíhat po dohodě s majiteli místních pozemků vytváření atraktivních biotopů (instalace prken či rostlinného materiálu přikrytého fólií). Organizačně toto opatření zajistí realizační tým ZP – v Poohří Radka Musilová, v Podyjí Blanka Mikátová a Mojmír Vlašín. Tyto akce nevyžadují speciální finanční zajištění. Realizace tohoto opatření proběhla v obou zmíněných oblastech.

3.2 Péče o druh

3.2.1 Ochrana jedinců při údržbě příkopů u silnic

RP: V Poohří v roce 2008 proběhne již osvědčený odchyt a zpětné vypouštění jedinců při sečení příkopů, aby při této činnosti nedocházelo k jejich usmrcování. Organizačně tuto akci zajistí členové realizačního týmu ZP Radka Musilová a Vít Zavadil, finančně bude akce zajištěna Ředitelstvím silnic a dálnic.

Akce během roku 2008 opakovaně úspěšně proběhla.

3.3 Monitoring

3.3.1 Monitoring biotopů

RP: V roce 2008 bude v Poohří od dubna do října probíhat sledování stávajících a obnovených biotopů, které pomůže při hodnocení jednotlivých zásahů (viz Opatření 3.1.2) a povede k rozšíření již existující databáze biotopů pro tuto oblast. Za organizaci této akce budou zodpovědní spoluautoři ZP Radka Musilová a Vít Zavadil, financování bude zajištěno z prostředků MŽP („prostředky ke krytí výdajů spojených s plněním závazků vyplývajících z členství ČR v mnohostranných environmentálních smlouvách“).

Toto opatření bylo realizováno dle plánu. Data byla zpracována do souhrnné zprávy.

3.3.2 Monitoring líhnišť

RP: V rámci tohoto opatření zajistí realizátoři ZP Radka Musilová a Vít Zavadil průběžný monitoring zbudovaných líhnišť (viz Opatření 3.1.1) a jejich okolí. Bude zaznamenán jakýkoliv výskyt jedinců, případně počet zbytků vajec nebo nalezených mláďat při převrstvení. Finančně bude monitoring líhnišť dotován z titulu PPK (v rámci výzkumu reprodukce, viz níže opatření 3.4.1).

Monitoring líhnišť proběhl tak, jak byl naplánován a data byla zpracována ve Zprávě z výzkumu reprodukce užovky stromové v Poohří (2008).

3.3.4 Sběr doplňujících údajů o výskytu užovky stromové

RP: Toto opatření bude v roce 2008 naplňováno jako součást monitoringu biotopů ve všech třech oblastech výskytu užovky stromové. Za sběr dat budou zodpovědní realizátoři ZP – Radka Musilová a Vít Zavadil v Poohří, Blanka Mikátová v Podyjí a Mojmír Vlašín v Karpatech. Tato akce pro tento rok nevyžaduje speciální finanční zajištění.

Realizace tohoto opatření probíhala v roce 2008 dle možností jednotlivých zodpovědných osob a nově získané údaje se promítly do jejich jednotlivých zpráv z monitoringu, výzkumu apod.

3.3.5 Sběr základních dat v oblasti Karpat

RP: V roce 2008 proběhne v Karpatech jako první fáze tohoto opatření studie, jejímž cílem bude získat zpřesňující data o rozšíření, výskytu, způsobu života a ohrožujících faktorech v této oblasti výskytu užovky stromové. Organizačně tuto akci zajistí realizátor ZP Mojmír Vlašín, finančně bude akce zajištěna z prostředků PPK.

Realizace této studie proběhla v menší míře, než bylo plánováno. Šlo zejména o potvrzení výskytu užovky stromové na publikovaných lokalitách a o základní poznatky o chování a migracích druhu v této oblasti. K rozsáhlejšímu průzkumu týkajícímu se rozšíření hada v celé oblasti a dalších aspektů jeho ekologie nedošlo. Z tohoto důvodu byla nižší i částka proplacená za tuto studii, navíc nebyla proplacena z prostředků PPK, ale z rozpočtu Sekce dokumentace ochrany přírody a krajiny. Data byla zpracována do zprávy nazvané Užovka stromová (*Zamenis longissimus*) v oblasti Bílých Karpat.

3.4 Výzkum

3.4.1 Výzkum reprodukce

RP: V rámci tohoto opatření je na rok 2008 naplánována instalace prvních dataloggerů do líhnišť v Poohří ke sledování jejich teploty. Nákup dataloggerů bude zajištěn z rozpočtu monitoringu, výzkum bude řídit spoluautorka ZP Radka Musilová.

Realizace tohoto opatření proběhla podle plánu. Dataloggery byly umístěny do 4 umělých líhnišť, která obsahovala 3 různé substráty. Teplota v jednom líhništi byla sledována od poloviny června, ve zbylých třech líhništích až od poloviny srpna. Dataloggery teplotu zaznamenávaly každých 90 minut, a to na povrchu líhniště a cca 50 cm pod povrchem v každém typu substrátu. Výsledky tohoto sledování byly navíc zpracovány do Zprávy z výzkumu reprodukce užovky stromové v Poohří (2008). Studie byla finančně dotována z titulu PPK, současně s monitoringem líhnišť (opatření 3.3.2).

3.4.3 Získávání doplňujících údajů o ekologii druhu a mezidruhových vztazích

RP: *V rámci tohoto opatření je na rok 2008 naplánováno zakoupení zkušební webkamery a ověření její funkčnosti v terénu v Poohří. Finančně bude nákup webkamery zajištěn z rozpočtu monitoringu. Její otestování provede spoluautorka ZP Radka Musilová.*

Kamera byla zakoupena, otestování proběhne začátkem roku 2009.

3.5 Výchova a osvěta

3.5.1 Informační tabule

RP: *V roce 2008 bude v rámci osvěty instalována informační tabule o užovce stromové v obci Stráž nad Ohří. Instalaci provede občanské sdružení Zamenis, finančně bude tato akce dotována z titulu PPK.*

Informační tabule byla instalována.

3.6 Ostatní opatření

3.6.1 Mapování vhodných biotopů v okrajových částech a za hranicemi současného areálu v Poohří a Podyjí

RP: *V rámci tohoto opatření proběhne koncem roku 2008 mapování vhodných morfologických struktur v okrajových oblastech výskytu v Poohří. Akci provede spoluautor ZP Vít Zavadil, finančně bude zajištěna z rozpočtu monitoringu.*

Realizace tohoto opatření proběhla dle plánu. Byly vymapovány morfologické struktury v oblasti S (pravý břeh řeky Ohře mezi Jakubovem a Stráží nad Ohří, ohraničeno řekou Ohře a hranicemi Vojenského újezdu Hradiště) a na základě toho doplněna databáze vhodných biotopů v Poohří a navrženy úpravy některých z nich. Data byla zpracována do závěrečné zprávy.